

ЛЕКЦІЇ-КОНЦЕРТИ ЯК ОДНА З ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

¹Вінницький національний технічний університет

Розглядається питання використання інноваційних форм, таких як лекції-концерти, в навчально-виховному процесі ВНЗ.

Ключові слова: *особистісно-орієнтований підхід, інновація, інтерактивний, інтерактивні технології, лекції-концерти.*

Keywords: *student-centered approach, innovation, interactive, interactive technology, lectures, concerts.*

Вступ. Сьогодення розвитку освіти характеризується модернізацією навчання, його перетвореннями з метою підвищення ефективності на основі застосування інноваційних технологій. Основне завдання викладачів та науковців знайти сучасний підхід до навчального процесу, створювати та впроваджувати нові методи та технології навчання. Процес освіти у вищих навчальних закладах має бути не лише пояснення, яке запам'ятовується або записується студентом, – це повинна бути і мислетворча, активна робота на заняттях та зацікавленість даним матеріалом.

Нині ведеться активний пошук, розробка і впровадження інноваційних технологій навчання, про що свідчать численні міжнародні та регіональні науково-методичні конференції, праці вчених Р. Абта, С. Біра, М. Бірштейн, В. Буркова, А. Вербицького, С. Гідровича, Л. Дудко, А. Дьоміна, Д. Д'юї В. Х. Кілпатрика, М. Кларина, І. Носаченко, Д. Панькова, В. Петрук, Л. Романишиної, І. Сирожина, Д. Форрестера, К. Хайнце, Н. Шапілової та ін..

Метою статті є висвітлення інноваційних форм навчально-виховної роботи ВНЗ на прикладі лекцій-концертів.

Відомий американський філософ Е. Тоффлер вважає, що світ, який швидко утворюється від зіткнення нових цінностей і технологій, нових геополітичних відносин, нових стилів життя й засобів сполучення, вимагає зовсім нових ідей і аналогій, класифікацій і концепцій [1]. Цей вислів ми можемо віднести і до розвитку освіти.

Сучасний етап процесу навчання у ВНЗ характеризується впровадженням інноваційних методів навчання, що оптимально поєднуються з традиційними. У дослідженні Х. Майхнера [2] відзначається, що людина у процесі пасивного сприйняття запам'ятає 10% того, що прочитала, 20% - того, що почула, 30% - того, що побачила, 50% побаченого та почутого, а при активному сприйнятті у пам'яті зберігається 80% того, що говорять самі, і 90% того, що роблять або створюють самостійно.

Як зазначають вчені, сьогодні проблема введення інноваційних форм і методів організації навчального процесу в рамках традиційного навчання має бути вирішена через запровадження у вищій освіті особистісно-орієнтованого підходу не тільки в навчанні, але й у вихованні.

Треба зазначити, що до технологій саморегульованого навчання та розвивальних технологій професійної освіти відносять:

- особистісно-орієнтовані технології: інтерактивні та імітаційні ігри, тренінги розвитку, розвивальна психодіагностика;
- когнітивно-орієнтовані технології: діалогічні методи навчання, семінари-дискусії, проблемне навчання, когнітивне інструктування, когнітивні карти, інструментально-логічний тренінг, тренінг рефлексії;
- діяльнісно-орієнтовані технології: методи проєктів і спрямовуючих текстів, контекстне навчання, організаційно-діяльнісні ігри, комплексні дидактичні завдання, технологічні карти, імітаційно-ігрове моделювання технологічних процесів тощо [3].

Основною особливістю інтерактивного навчання є рівноправна взаємодія студента та викладача, де викладач є як організатор навчального процесу і не є заключною ланкою цього процесу. Цей факт є особливо важливим при викладанні культурологічних дисциплін у технічному ВНЗ, адже це зацікавлення студентів навчальним матеріалом, навчання їх самостійно мислити, творити, правильно аргументувати свої думки. Вміння спільно з викладачем визначати цілі, засоби, мету діяльності. Інтерактивне навчання – це індивідуальний підхід до кожного студента, який відступає від традиційного викладу матеріалу.

Для досягнення кращих результатів у засвоєнні навчального матеріалу студентами при вивченні культурологічних дисциплін нами вважається вдалим корелятивне поєднання традиційних та інноваційних форм. Наприклад, застосування лекцій-концертів (ознайомлення із творчістю відомих композиторів, поетів, акторів, художників і т.д.), лекцій-досліджень; візуальних лекцій (демонстрація наочності за допомогою кіно-, теле- і відеофрагментів, слайди, блоки інформації, які коментуються лектором).

До речі, лекції-концерти використовувались вченими ще декілька століть тому. Великий внесок в їх розвиток зробив один з найвидатніших піаністів, віртуоз XIX сторіччя Антон Григорович Рубінштейн (1829-1894). Як віртуоз-піаніст, він не мав суперників. Техніка пальців і взагалі розвиток рук був для Рубінштейна тільки засобом, знаряддям, але не метою. Індивідуальне глибоке розуміння виконуваного, чудове, різноманітне туше, цілковита природність і невимушеність виконання лежали в основі гри цього надзвичайного піаніста. Великим успіхом користувалися його публічні музичні лекції (числом 32, з вересня 1888 по квітень 1889). Крім геніальною передачею фортепіанних творів авторів усіх національностей, починаючи з XVI століття і закінчуючи сучасними, він давав на цих лекціях прекрасний нарис історичного розвитку музики. В цей же період часу виникли, з ініціативи Рубінштейна, загальнодоступні концерти. Згаданим лекціям передували в 1885-86 рр. історичні концерти, дані Рубінштейном в Петербурзі та Москві, потім у Відні, Берліні, Лондоні, Парижі, Лейпцигу, Дрездені, Брюсселі. Ми бачимо, який великий історичний шлях пройшли лекції-концерти, щоб на сьогодні сприяти інноваційним процесам в педагогіці [5].

Жигінас Т., [6] вважає, що концертно-просвітницька діяльність може відбуватися у різних формах та проводить їх певну класифікацію: *за характером взаємодії суб'єктів концерту* (до цього блоку автор відносить концерти-лекції, концерти-бесіди, концерти-дискусії.); *за кількістю учасників* (моноконцерти, концерт-діалог, концерт-співтворчість); *за тематичною спрямованістю* (концерт-казка, концерт-біографія, концерт-загадка, концерт-спогад, концерт-ілюстрація); *за специфікою*

сценічного оформлення (підкреслення важливості використання засобів різних видів мистецтва у музичному концерті, театралізовані концерти, концерти-експозиції, концерт-поетична сторінка)..

Висновок. Отже, лекції-концерти, як ми можемо проаналізувати, були популярними ще в ХІХ ст., але не втратили актуальність та популярність до сьогоднішнього дня і їх впровадження в педагогічній роботі відносять до інтерактивних форм роботи, що дає можливість нам перекоонатися в ефективності поєднання інноваційних і традиційних форм навчання.

Творчий підхід викладача до своєї праці, який йде в ногу з часом, наповнює різноманітні форми роботи зі студентами власним змістом, які потім результативно впроваджує в навчально-виховний процес - є тією інновацією, якої потребує сучасна освіта.

Література

1. Тоффлер Е. Третья хвиля / Е. Тоффлер. – К. : Всесвіт, 2000. – С. 4.
2. Майхнер Х. Е. Корпоративные тренинги / Майхнер Х. Е. – М. : ЮНИТИ, 2002. – 354 с.
3. Ніколаєнко С. М. Якість вищої освіти в Україні: погляд в майбутнє / С. М. Ніколаєнко // Вища школа. – 2006. – № 2. – С. 3–22.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології / І. М. Дичківська. – 2-ге видання, доповнене. – К. : Академвидав, 2012. – 352 с.
5. Энциклопедическом словаре Брокгауза и Ефрона. <http://be.sci-lib.com/article088726.html>
6. Жиганіс Т.В. Змістовне спрямування вільного часу школярів – форми музичного просвітництва. http://www.culturalstudies.in.ua/knigi_7_21.php Український центр культурних досліджень. Експериментальна веб-сторінка науковців УЦКД.